

A bázisintézményi tevékenység rövid leírása

Iskolánk 2026 januárjában ismét pályázatot nyújtott be az **Oktatási Hivatal Bázisintézménye** cím elnyerésére. Nagy örömünkre szolgál, hogy az Oktatási Hivatal által kiírt pályázaton – a Pedagógiai Oktatási Központ és a bírálóbizottság szakmai javaslatai alapján – az Oktatási Hivatal köznevelési elnökhelyettese a rendkívül magas színvonalú pályamunkák közül a **Nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnáziumot** ismét méltónak találta az **Oktatási Hivatal Bázisintézménye** cím viselésére.

A bázisintézmények olyan kiemelkedő szakmai műhelyek, amelyek vármegyei, járási, illetve országos szinten is elismert pedagógiai munkát végeznek. Korszerű infrastruktúrájuk, gyermekközpontú szemléletük, magas színvonalú szakmai és módszertani kultúrájuk, valamint innovatív pedagógiai gyakorlataik révén példát mutatnak más intézmények számára. Feladatuk, hogy bevált jó gyakorlataikat megosszák, szakmai szolgáltatások keretében átadják, ezáltal hozzájáruljanak a köznevelés folyamatos fejlődéséhez és a hatékony tudásmegosztáshoz. Munkájukat mesterpedagógusok, mesterpedagógus szaktanácsadók, illetve az intézményvezető által kijelölt pedagógusok közreműködésével végzik.

Az **Oktatási Hivatal Bázisintézménye** cím újbóli elnyerése intézményünk számára kiemelkedő szakmai elismerés. Büszkeséggel tölti el vezetőségünket és tantestületünket egyaránt, hiszen visszaigazolja az intézményben folyó magas színvonalú pedagógiai munkát. Egyúttal újabb lehetőséget biztosít arra, hogy jó gyakorlataink megosztásával hozzájáruljunk a pedagógusszakma fejlődéséhez, miközben mi magunk is tovább gazdagítjuk szakmai tudásunkat és tapasztalatainkat.

A Nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnázium megosztani kívánt nevelési-oktatási módszertani modelljeinek, innovációinak / jógyakorlatainak bemutatása

A Nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnáziumban alkalmazott **komplex, mentorálásra és részben projektalapú tanulásra épülő tehetséggondozó modell** a diákok képességeinek korai felismerésére, tudatos fejlesztésére és a tanulói kompetenciák komplex fejlesztésére fókuszál.

A módszertani modell eredete: A modell kialakítása a korábbi évtizedek tehetséggondozó tapasztalataira épül, és az intézmény pedagógusai fokozatosan vezették be, folyamatosan fejlesztve és bővítve.

A szakmai megújulást és a **modell továbbfejlesztését** erősítette Harcsa Valéria, képzett szaktanácsadó tevékenysége is, aki speciális szakterületéről, a tehetséggondozásról több alkalommal tartott előadást és műhelymunkát a pedagógusok számára iskolánkban és iskolánkon kívül is. Az ezek során szerzett tapasztalatok és jógyakorlatok beépültek a mindennapi oktatási gyakorlatba, hozzájárulva a tehetségazonosítás és -fejlesztés hatékonyságának növeléséhez.

A téma azért is releváns, mivel az MCC tehetségprogramban az elmúlt években 20–40 tanulónk vett részt, és volt diákjaink közül többen sikeresen bekapcsolódtak az egyetemi programba, illetve felvételt nyertek oda.

A **modell alkalmazása** kiterjed a humán, természettudományos és idegen nyelvi munkaközösségekre.

Az alkalmazásának intézménytípusa alapvetően a középiskolák, különösen a gimnáziumok.

A **célcsoportot** a kiemelkedő képességű, motivált tanulók alkotják, közvetett célcsoportként pedig a módszert alkalmazó pedagógusok.

A **modell célja**, hogy a tanulók tehetségét korán felismerje és fejlessze, erősítse önálló tanulásukat, problémamegoldó és kritikai gondolkodási képességüket, valamint támogassa sikeres továbbtanulásukat, miközben a pedagógusok módszertani kultúráját is fejleszti.

A módszertani **modell jógyakorlatai a következők:**

1. Tanulói önállóságot támogató programok – Mentorálás, verseny-, és vizsgafelkészítés

A diákok egyéni és kiscsoportos mentorálásban részesülnek, amelynek során a szaktanárok **célzott támogatást** nyújtanak tanulmányi előmenetelükhöz, vizsgákra, tanulmányi versenyekre és emelt szintű érettségire való felkészülésükhöz, valamint pályaorientációs céljaik tudatos megfogalmazásához. A mentorálási modell integráltan kapcsolódik ezekhez a kihívásokhoz, biztosítva a kiemelkedő tanulói teljesítményt és az egyéni fejlődési utak kialakítását.

A magas színvonalú felkészítések több tantárgy esetében évek óta intézményi szintű gyakorlatnak számítanak. Konkrét példaként említhetők az emelt szintű érettségire felkészítő fakultációk magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelvek és természettudományos tantárgyak területén, valamint az országos és nemzetközi tanulmányi

versenyekre (OKTV-előkészítés, nyelvi és természettudományos versenyek) irányuló célzott felkészítő foglalkozások. Az emelt szintű vizsgák aránya intézményünkben meghaladja az országos átlagot, amely közvetlenül hozzájárul a felsőoktatási felvételi pontszámok növeléséhez. A folyamat során a tanulók önálló tanulási stratégiái, elemző és problémamegoldó képessége, valamint felelősségvállalása saját tanulásuk iránt jelentősen fejlődik.

2. Projektalapú tanulás, nyelvi–civilizációs, ismeretbővítő és hagyományörző programok, háziversenyek és kiállítások

Az intézmény pedagógiai gyakorlatában kiemelt szerepet kap a projektalapú tanulás, amely lehetőséget teremt a tanulók számára arra, hogy **komplex, több tantárgyat érintő feladatokon** dolgozzanak. A projektek során a diákok önálló és csoportos kutatómunkát végeznek, különböző forrásokat elemeznek, valamint prezentációkat, kreatív alkotásokat és kiállítási anyagokat készítenek. Ezek a tevékenységek fejlesztik az önálló tanulást, az együttműködési készséget, a kritikai gondolkodást és a kommunikációs kompetenciákat.

Az iskolában rendszeresen szervezünk kiállításokat a kerengőben, amelyek különböző témákhoz kapcsolódnak. Konkrét példák a fenntarthatósággal foglalkozó projektek, környezettudatosságot erősítő installációk, valamint a „Kölcsy képregényben” című kiállítás, amely az irodalmi ismeretek kreatív feldolgozására épült. A tanulók a kiállítások anyagait önálló kutatás és alkotómunka során készítik el, gyakran több tantárgy – például magyar irodalom, történelem, vizuális kultúra és idegen nyelvek – együttműködésében.

A projektmunkát és az élményszerű tanulást gazdagítják a szaktanárok által szervezett **tematikus kirándulások és kulturális programok**. A természettudományok iránt érdeklődő tanulók rendszeresen vesznek részt planetáriumi foglalkozásokon, míg a nyelvi képzéshez kapcsolódóan tanulóink francia nyelvű, gimnazisták számára adaptált színházi előadásokat tekintenek meg minden tanévben. A Lázár Ervin Program keretében a korábbi években a 8. d és 9. d osztály tanulói Budapesten, a Fővárosi Nagycirkusz előadásain vettek részt. A történelemoktatáshoz kapcsolódóan szervezett programok között szerepelt a Terror Háza Múzeum látogatása, míg az idegen nyelvekhez kapcsolódóan több alkalommal valósultak meg nyelvi tanulmányutak.

A **hagyományörzés és a nyelvi–kulturális ismeretek elmélyítése** érdekében az intézmény rendszeresen szervez háziversenyeket, amelyek egy-egy jeles naphoz vagy ünnepkörhöz

kapcsolódnak. Ilyenek például az idegen nyelvi munkaközösségek által szervezett, a Hálaadás ünnepéhez, a Gyertyaszentelő Boldogasszony napjához, illetve a német nyelvterület hagyományaihoz (pl. Oktoberfest) kötődő versenyek és projektnapok. Ezek a programok lehetőséget adnak a tanulóknak arra, hogy kulturális, civilizációs ismereteiket kreatív formában mutassák be, miközben erősítik nyelvi kompetenciáikat és közösségi élményeiket.

3. Tehetséggondozás és felzárkóztatás vármegyei szinten is

Az intézmény pedagógiai gyakorlatában a tehetséggondozás és felzárkóztatás – a megnövekedett óraszámokból fakadó terhelés ellenére – továbbra is kiemelt prioritást élvez. Az egyes szaktanárok a 32 órás kötött munkaidő keretében, valamint azt meghaladó túlmunkával, esetenként szabadidejükben, személyes vagy online konzultációk formájában készítik fel a tehetséges és motivált tanulókat tanulmányi és szakmai versenyekre. Különösen öröndetes, hogy az alsóbb évfolyamokon (7–9. évfolyam) matematika és kémia tantárgyakból működik szervezett tehetséggondozás, míg fizikából a 11–12. évfolyamon zajlik célzott felkészítő munka. Az eredmények egyértelműen tükrözik a befektetett pedagógiai energiát és szakmai elkötelezettséget.

A tehetséggondozás mellett az intézmény kiemelt figyelmet fordít a **tanulók felzárkóztatására** és az **átmenetek pedagógiájára**, különös tekintettel az eltérő tudásszinttel érkező tanulók támogatására. A 6–8. évfolyamról a gimnáziumi képzésbe való belépés jelentős tanulásszervezési és módszertani kihívást jelent, ezért az iskola tudatosan alkalmazza az átmenetek pedagógiáját. Ennek részeként a pedagógusok diagnosztikus mérésekkel térképezik fel a tanulók előzetes tudását, majd differenciált tanulásszervezési formákat, egyéni fejlesztési útvonalakat és célzott felzárkóztató foglalkozásokat alkalmaznak.

A felzárkóztatás tantárgyi korrepetálások, kiscsoportos fejlesztések, egyéni mentorálás és tanulásmódszertani támogatás formájában valósul meg, különösen matematika, természettudományos tantárgyak és idegen nyelvek területén. A pedagógusok törekednek arra, hogy a tanulók tanulási hiányosságait ne csupán pótolják, hanem megerősítsék önbizalmukat, tanulási motivációjukat és önálló tanulási stratégiáikat is. A felzárkóztató munka szorosan kapcsolódik a tehetséggondozáshoz, hiszen célja, hogy minden tanuló elérje azt a tudásszintet, amelyre további fejlődése és kibontakozása építhető.

Az intézmény tehetséggondozó tevékenysége **vármegyei szinten is** megjelenik, több munkaközösség aktív szerepvállalásával:

1. **Tehetséggondozás keretében szervezett versenyek:** Az iskola rendszeresen szervez és bonyolít le tantárgyi és komplex versenyeket, amelyek lehetőséget biztosítanak a tehetséges tanulók bemutatkozására és fejlődésére.
2. **Természettudományos munkaközösség:** Vármegyei szintű informatika- és természettudományos versenyek szervezése, amelyek a logikus gondolkodást, problémamegoldást és digitális kompetenciákat fejlesztik.
3. **Angol nyelvi munkaközösség:** Vármegyei prezentációs verseny 7–8. évfolyamos tanulók számára, a nyelvi kompetenciák, előadói készség és kreativitás erősítésére.
4. **Magyar nyelv és irodalom munkaközösség:** Az „Édes anyanyelvünk” országos verseny vármegyei fordulójának szervezése, hozzájárulva az anyanyelvi nevelés és tehetséggondozás magas színvonalához.

A tehetséggondozás és felzárkóztatás egymást erősítő rendszere biztosítja, hogy az intézmény minden tanuló számára – képességeihez és előzetes tudásához igazodva – fejlődési lehetőséget kínáljon, és hozzájáruljon a sikeres továbbtanuláshoz, valamint a tanulói életutak kiegyensúlyozott alakulásához.

4. Differenciálás

Iskolánk pedagógiai gyakorlatában a **differenciálás alapvetően szükséges** és tudatosan alkalmazott jó gyakorlat, amelyet különösen a különböző szintű kimenetek, valamint az eltérő tanulói tanulási igények és képességek tesznek nélkülözhetetlenné. Az intézményben tanuló diákok heterogén összetétele – különösen az idegen nyelvi csoportok esetében – megköveteli a tanulásszervezési és módszertani sokszínűséget annak érdekében, hogy minden tanuló a saját képességeihez mérten fejlődhessen.

A tanórákon a pedagógusok különböző nehézségű és eltérő gondolkodási szinteket igénylő feladatokat alkalmaznak (alap-, közép- és emelt szintű feladatok), amelyek lehetőséget biztosítanak az egyéni haladási tempóhoz és előzetes tudásszinthez igazodó tanulásra. A differenciálás megvalósul egyéni, páros és csoportos munkaszervezési formák váltakoztatásával, valamint a kooperatív tanulási technikák (pl. mozaikmódszer, szakértői csoportok, gondolattérkép-készítés) tudatos alkalmazásával.

A módszertani megújulás részeként a korábbi bázisnapok alkalmával **bemutatóórát** is tartottunk egy idegen nyelvi tanóra keretében, ahol a differenciálás kiemelt szerepet kapott. Az idegen nyelvi csoportok esetében különösen fontos a tanulók eltérő nyelvi szintjének, céljainak (pl. nyelvvizsga, emelt szintű érettségi, kommunikációközpontú nyelvhasználat) és tanulási stílusainak figyelembevétele.

A bemutatóórán megjelent a szintenként eltérő szövegértési feladatok alkalmazása, különböző komplexitású kommunikációs helyzetek gyakorlása, valamint a tanulók választási lehetőségének biztosítása a feladatok és produktumok (pl. rövid párbeszéd, prezentáció, írásos összefoglaló) között.

A differenciálás további módszerei közé tartozik az **egyéni fejlesztési célok kitűzése**, a formatív értékelés eszközeinek alkalmazása (önértékelés, társértékelés, szóbeli visszajelzés), valamint a digitális eszközök bevonása. Online feladatbankok, adaptív tanulási felületek és digitális tananyagok használata lehetővé teszi, hogy **a tanulók saját tempójukban, eltérő nehézségi szinteken dolgozzanak.**

A gyorsabban haladó tanulók számára kiegészítő, elmélyítő feladatok, projektjellegű munkák és kreatív kihívások állnak rendelkezésre, míg a lemaradó tanulók célzott segítséget, magyarázatot és megerősítő gyakorlást kapnak. A differenciálás következetes alkalmazása hozzájárul ahhoz, hogy az intézmény hatékonyan kezelje a tanulók közötti különbségeket, támogassa az egyéni fejlődési utak kialakítását, és biztosítsa az esélyegyenlőséget, miközben magas szintű kimeneti követelményeket tart fenn.

5. Digitális kompetenciák fejlesztése

Az intézmény pedagógiai gyakorlatában a **digitális kompetenciák fejlesztése komplex módon** valósul meg, amely nem csupán a digitális eszközök technikai használatát jelenti, hanem magában foglalja az információkeresés és -értékelés képességét, a digitális tartalomkészítést, az online együttműködést, a problémamegoldást, valamint a tudatos, etikus és biztonságos digitális jelenlét kialakítását is. A cél, hogy a tanulók a digitális eszközöket nem öncélúan, hanem a tanulási folyamatot támogató, hatékony eszközként használják.

A tanulók a mindennapi oktatás során rendszeresen alkalmaznak digitális eszközöket, online tanulási felületeket és interaktív tananyagokat. Az intézményben használt tanulásmenedzsment

rendszerek lehetővé teszik a tananyagok strukturált megosztását, az önálló tanulást, az egyéni haladási tempó támogatását, valamint a formatív értékelést.

Az interaktív tananyagok – például digitális feladatlapok, online kvízek, szimulációk és videós tananyagok – hozzájárulnak a tanulók motivációjának növeléséhez és az eltérő tanulási stílusok figyelembevételéhez. A digitális pedagógiai gyakorlat megosztása érdekében intézményünk interaktív tananyagokat és tanulásmenedzsment rendszereket mutatott be más gimnáziumok számára szakmai rendezvények, bázisintézményi alkalmak és belső tudásmegosztások keretében, ezzel is támogatva a jó gyakorlatok intézményközi terjedését.

Pedagógusaink folyamatosan és rendszeresen vesznek részt digitális pedagógiai továbbképzéseken. Legutóbb **belső tudásmegosztás** keretében két kollégánk mutatta be a mesterséges intelligencia tanórai használatának lehetőségeit, konkrét tantárgyi példákkal illusztrálva. Az előadások során szó esett az MI alkalmazásáról a tanulói differenciálásban, az önálló tanulás támogatásában, a kreatív feladatkészítésben, valamint a kritikai gondolkodás fejlesztésében.

A digitális kompetenciák fejlesztése nem kizárólag a technikai tudás folyamatos bővítését jelenti, hanem kiemelt szerepet kap az újonnan megjelenő digitális oktatási tartalmak közötti tudatos, **pedagógiai célú szelektálás** képességének fejlesztése is. A tanulók és pedagógusok egyaránt törekednek arra, hogy az alkalmazott digitális eszközök valódi hozzáadott értéket képviseljenek a tanulási folyamatban.

Az intézmény nagy hangsúlyt fektet az **online és offline tanulási formák egyensúlyának** megteremtésére. Ennek részeként a pedagógusok tudatosan építenek be olyan tanulásszervezési elemeket, amelyek a személyes jelenlétet, az élő kommunikációt és az analóg tevékenységeket erősítik, valamint figyelmet fordítanak a **digitális túlterheltség megelőzésére**. A digitális detoxikáció elvének alkalmazása – például képernyőmentes tanórarészek, reflektív beszélgetések és kreatív, manuális tevékenységek beiktatása – hozzájárul a tanulók mentális jóllétéhez és a kiegyensúlyozott digitális eszközhasználathoz.

Kapcsolattartó:

Név: Baranyiné Szilágyi Gabriella, szaktanácsadó, bázisintézményi koordinátor

Telefon: +36 30 345 88 30 Email: baranyine.szilagyi.gabriella@gmail.com